

Ændringsforslag nr. 4, § 1, således ændret, og § 2
vedtoges uden afstemning.

§ 3
forkastedes uden afstemning.

§§ 4—7, ændringsforslagene nr. 6 og 7, § 8, således ændret, ændringsforslag nr. 8, § 9, således ændret, ændringsforslagene nr. 9—14, § 10, således ændret, § 11, ændringsforslagene nr. 15—17, § 12, således ændret, ændringsforslag nr. 18, § 13, således ændret, § 14, ændringsforslag nr. 19, § 15, således ændret, og §§ 16—22
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 20
vedtoges med 101 stemmer mod 8.

§ 23, således ændret, §§ 24—28, ændringsforslagene nr. 21 og 22, § 29, således ændret, §§ 30—34, ændringsforslag nr. 23, § 35, således ændret, §§ 36—39, ændringsforslag nr. 24, § 40, således ændret, ændringsforslag nr. 25, § 41, således ændret, ændringsforslag nr. 26, § 42, således ændret, ændringsforslag nr. 27 og § 43, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

§ 44
forkastedes uden afstemning.

§ 45, ændringsforslagene nr. 29—31, § 46, således ændret, ændringsforslag nr. 32, § 47, således ændret, ændringsforslag nr. 33, § 48, således ændret, ændringsforslag nr. 34, § 49, således ændret, ændringsforslag nr. 35, § 50, således ændret, og §§ 51 og 52
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 36, gående ud på indsættelse af en ny paragraf,
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 37 og § 54, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje m. v. (I anledning af grundloven af 5. juni 1953).

(Første behandling findes i tidenden sp. 2584; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 609).

Udenfor betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages samtlige de følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om retsafgifter i domssager m. m.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2584; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 609).

Udenfor betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov nr. 118 af 13. april 1938 om sindssyge personers hospitalsophold.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2598; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 609).

Udenfor betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg (om adgang til domstolsprøvelse af beslutninger om anbringelse på arbejdsanstalt m. v.).

(Første behandling findes i tidenden sp. 2604; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 665).

Udenfor betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om midlertidige ændringer i lov om offentlig forsorg (om adgang til domstolsprøvelse af beslutninger om inddragelse under børneforsorg m. v.).

(Første behandling findes i tidenden sp. 2604; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 665).

Udenfor betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov nr. 171 af 16. maj 1934 om foranstaltninger vedrørende åndssvage.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2604; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 665).

Udenfor betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov nr. 138 af 10. maj 1915 om foranstaltninger mod smitsomme sygdommes udbredelse.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2616; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 601).

Udenfor betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov nr. 145 af 12. marts 1918 om foranstaltninger til tuberkulosens bekæmpelse.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2617; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 601).

Udenfor betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov nr. 193 af 4. juni 1947 om bekæmpelse af kønssygdomme.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2617; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 601).

Udenfor betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov nr. 67 af 31. marts 1953 om karantæneforanstaltninger mod smitsomme sygdomme.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2617; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 601).

Udenfor betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, henholdsvis tekst, de stillede ændringsforslag samt spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under eet.

Ordføreren (Edel Saunte): Det er et meget omfattende lovkompleks, vi her behandler; det berører en række forskellige forhold. Området er i det hele nyt og erfaringsmaterialet meget ringe.

Jeg tror at turde sige, at udvalget har foretaget en endog særdeles grundig gennemgang af samtlige de foreliggende lovforslag. Vi har på mange punkter været usikre overfor en stillingtagen til de forskellige problemer. Udvalget har derfor været taknemligt for de henvendelser, vi har fået udefra, og en særlig tak vil vi gerne rette til Østre Landsrets dommere og til overlægerne ved åndssvageanstalterne, hvis henvendelser medførte en meget omfattende og grundig debat med de mennesker, der søgte os.

Jeg tror at turde sige, at der i udvalget var overordentlig stor sympati for de tanker, Østre Landsrets dommere rejste overfor os, og at vi i det hele godt kunne have tænkt os at følge nogle af de forslag, som Østre Landsret stillede, men vi har afstået derfra, fordi alle disse 10 love danner et samlet lovkompleks, således at det ikke er muligt at pille enkelte bestemmelser ud uden samtidig at komme til at vanskeligg-

[Edel Saunte.]

gøre gennemførelsen af andre bestemmelser. Jeg kan sige, at overlægernes argumentation vedrørende værnetinget for de åndssvage bragte nye tanker frem for udvalget, men vi blev alligevel enige om, at den udformning, som værnetingsreglerne i almindelighed har, også vil være tilfredsstillende for de åndssvage.

De største problemer rejste sig i forbindelse med lovforslaget om ændringer i retsplejeloven, selvom et hovedproblem, der ikke vedrører dette lovforslag, måske var det, hvis behandling tog længst tid, nemlig dette: Hvad omfatter egentlig ordet frihedsberøvelse? I hvilken udstrækning kan man sige, at en person frihedsberøves, når der bliver givet vedkommende et pålæg eller et forbud? Er kun den personlige, korporlige indespærring frihedsberøvelse, eller er også en forpligtelse til at holde sig væk fra visse steder eller til at opholde sig visse steder frihedsberøvelse? I denne debat har spørgsmålet om, i hvilket omfang domstolene kunne tage stilling til de forskellige anbringelsesmåder, været inddraget. For een side af sagen er, at domstolene klart efter lovforslagenes hele opbygning kan tage stilling til, hvorvidt en person kan inddrages under en bestemt forsorg eller gøres til genstand for en bestemt tvangsanbringelse — i sin helhed betragtet — altså f. eks. om vedkommende kan inddrages under åndssvageforsorgen eller ej, eller om vedkommende kan inddrages under sindssygeforsorgen eller ej. Dermed er det imidlertid ikke givet, at vedkommende persons anbringelse indenfor de forskellige anbringelsesmåder, som forsorgen omfatter, også kan forelægges domstolene. Jeg tror, at man i almindelighed har været enig om, at anbringelsesmåden i stor udstrækning vil være et lægeligt spørgsmål, der ikke kan forelægges domstolene, medens det må siges, at selve spørgsmålet om anbringelse eller ikke-anbringelse naturligt hører under domstolene.

Et andet problem, der har interesseret udvalget meget, er, hvordan de personer, der inddrages under forsorg, eller deres pårørende og værger overhovedet kan blive gjort bekendt med den ret, som disse love giver dem. Vi er i folketinget meget interesseret i de love, vi giver og arbejder med,

men vi ved også, at den brede befolkning mange gange overhovedet ikke opdager lovenes eksistens, før den står overfor det konkrete problem, og ofte ikke engang da. Derfor fandt udvalget, at det er overordentlig væsentligt, at enhver, der inddrages under forsorg af en eller anden karakter, enhver, der frihedsberøves, og enhver person, der har ansvaret for en, der frihedsberøves, ved frihedsberøvelsen underrettes om, at denne ret til at gå til domstolene findes. Dertil sigter en række af de ændringsforslag, som udvalget har anmodet de forskellige ministre om at stille, og som de velvilligst har stillet.

Problemet rækker imidlertid videre. Der er i øjeblikket på vore anstalter anbragt en række personer. Hvorledes får de at vide, at de har denne ret? I stor udstrækning tror jeg de allerede ved det på grund af den debat, der har været i pressen, men vi har bedt ministrene gøre de forskellige forsorgsgrene klart, at der under en eller anden form må gives anbragte personer, der overhovedet kan tåle en sådan underretning, oplysning om deres rettigheder. Man har drøftet, om det ville være rimeligt gennem de reglementer, som er opslået på anstalterne, at give de pågældende underretning om deres rettigheder, men man har ikke ment at turde påbyde det i lovene, fordi det som nævnt i enkelte tilfælde ville kunne være til skade for de pågældende.

Videre har vi beskæftiget os med spørgsmålet om, hvor hurtigt protester mod tvangsanbringelse kan fremmes. I de forskellige lovforslag er der fastsat forskellige frister, og f. eks. månedsfristen i lovforslaget vedrørende de sindssyge forekommer os vel lang. Vi har også overvejet, om det var muligt at fastsætte forskellige frister, alt efter som det drejede sig om første inddragelse under forsorgen, udskrivning fra forsorgen eller en senere gentaget inddragelse under forsorgen, men man er enedes om at fastholde de frister, der oprindeligt er foreslået.

Endvidere har udvalget drøftet, hvem der skulle møde for den inddragende myndighed. Herunder har man diskuteret, om der var mulighed for at lade politimestrene møde, men man er veget tilbage herfor, fordi sagerne derved ville få karakter af politisager. Det har også været på tale, om man i alle

[Edel Saunte.]

tilfælde kunne påbyde, at der skulle beskikkes sagførere for de inddragende myndigheder. Man har imidlertid ment, det ville være bedst at overlade til domstolene i de enkelte tilfælde at afgøre, hvorvidt det er nødvendigt at beskikke sagførere til behandling af sagerne.

Som jeg begyndte med at sige, har lovkomplekset voldt udvalget mange vanskeligheder, og vi står meget usikre overfor, hvordan lovene vil komme til at virke i praksis. Vi har derfor foreslået de forskellige ministre, at alle de pågældende love skulle tages op til revision i folketingsåret 1957—58, hvilket er blevet mødt med velvilje, og ministrene har stillet hertil sigtende ændringsforslag.

Til lovforslaget om ændring i lov nr. 138 af 10. maj 1915 om foranstaltninger mod smitsomme sygdommes udbredelse har jeg ingen bemærkninger.

Udvalget er indstillet på, at der samtidig med den ændring, der sker i loven om tuberkuløsens bekæmpelse, sker en udvidelse af retten til tilbageholdelse af smittefarlige personer. Vi har drøftet spørgsmålet med den højtærede indenrigsminister, men har efter ministerens henstilling frafaldet at stille ændringsforslag, ikke mindst under hensyn til, at antallet af tuberkuløse her i landet går tilbage, og at vi nu har så gode behandlingsformer, at en tvangssindlæggelse sjældent vil være nødvendig. Det er imidlertid en kendsgerning, at alle, der har med det sociale arbejde i storbyerne at gøre, har set sørgelige eksempler på, at tuberkuløse, der er smittefarlige, ikke lader sig behandle og derfor meget ofte smitter deres ægtefælle og børn. Men vi håber, at det fortsat vil være muligt at bekæmpe tuberkuløsen effektivt.

Jeg har ingen særlige bemærkninger at gøre til lovforslaget om ændringer i loven om bekæmpelse af kønssygdomme og lovforslaget om ændring i loven om karantæneforanstaltninger mod smitsomme sygdomme.

Hvad lovforslaget om ændringer i loven om sindssyge personers hospitalsophold angår, har udvalget diskuteret, om det ikke ville være muligt at udskyde den justitsministerielle afgørelse og lade overlægernes afgørelse om udskrivning komme direkte for domstolene, men vi kan godt se, at da

man ved sindssygeværnenet ikke som f. eks. ved åndssvageforsorgen har en bestyrelse, for hvem overlægens afgørelse skal forelægges, kan overlægen komme til at stå i retten som modpart overfor den syge, der ønsker at blive udskrevet, og vi har derfor besluttet at følge justitsministerens forslag.

Til lovforslaget om ændringer i lov om rettens pleje og om ændring i lov om retsafgifter i domssager samt lovforslaget om ændringer i lov om offentlig forsorg vedrørende anbringelse på arbejdsanstalt har jeg ikke yderligere bemærkninger.

Hvad lovforslaget om inddragelse under børneforsorgen angår, vil jeg understrege, hvad den højtærede socialminister skriftligt har meddelt udvalget, at forslaget er af ganske midlertidig karakter og vil blive revideret, når det af socialministeren nedsatte udvalg har gennemgået hele lovkomplekset. Udvalget er meget betænkeligt ved dette lovforslag og håber, at en revision vil finde sted længe før efteråret 1957.

Specielt vil jeg gerne nævne problemet med dommerne. Ifølge lovforslaget er den lokale underretsdommer rådgiver for børneværnsudvalgene i inddragelsessager. Udvalget har ment, at man måske allerede nu burde stryge denne bestemmelse, fordi det vil være utænkeligt, at den underretsdommer, der havde været rådgivende for det pågældende børneværn, senere som dommer skulle afgøre, om børneværnets inddragelse af vedkommende barn under børneforsorg var retsmæssig. Af hensyn til vanskeligheden ved at skaffe juridiske rådgivere for børneværnene har man dog ikke stillet ændringsforslag på dette område, men udvalget må mene, at det absolut vil være nødvendigt, at dommeren i alle tilfælde, hvor han har været rådgiver, viger sit sæde som underretsdommer; når de pågældende sager kommer til behandling. Det vil være muligt at konstituere en anden som dommer under den pågældende sag. Personlig vil jeg imidlertid gerne sige, at jeg ikke synes, det vil være nogen heldig løsning at konstituere dommerfuldmægtige i de pågældende tilfælde; jeg tror ikke, det vil fremme tilliden til afgørelsernes absolutte retfærdighed.

Vedrørende lovforslaget om ændringer i loven om foranstaltninger vedrørende åndssvage vil jeg pege på, at der faktisk ikke

[Edel Saunte.]

forekommer protester over inddragelsen under sådan forsorg, og vi har fået ministerens udtrykkelige tilsagn om, at hvis der skulle komme til at foreligge protest imod inddragelse, vil man ikke effektuere denne, før sagen er færdigbehandlet i vedkommende ret; normalt er der jo ikke tale om hastesager, og derfor vil det være rimeligt, at sagen gennembehandles af retten, inden man går til at foretage en egentlig inddragelse.

Jeg har allerede omtalt spørgsmålet om værnetinget for de åndssvage og skal ganske henvide til mine tidligere bemærkninger herom.

Jeg tror, at udvalget som helhed vil være enig i det håb, at dette store lovkompleks vil komme til at virke efter sin hensigt, nemlig som en beskyttelse for de personer, der er inddraget under administrativ frihedsberøvelse, men at vi aldeles ikke føler os helt overbevist om, at man på dette område har fundet de vises sten. Jeg tror, man snarere må sige, at det er og bliver et eksperiment, og at vi håber, dette eksperiment vil vise sig vellykket.

Vagn Bro: Jeg kan ganske tilslutte mig den overmåde saglige og udmærkede fremstilling, udvalgets ærede ordfører her har givet af udvalgets arbejde og overvejelser, og jeg skal på mit partis og min medordførers, det ærede medlem hr. Peter Larsens vegne anbefale de stillede ændringsforslag.

Jeg vil dog meget gerne i tilslutning til den ærede ordførers udtalelser omtale grundlovens § 71, stk. 6, der jo omhandler et af de områder, vi ikke før har lovgivet om. Efter grundlovens § 71, stk. 6,

„skal lovligheden af en frihedsberøvelse, der ikke er besluttet af en dømmende myndighed, og som ikke har hjemmel i lovgivning om udlændinge, på begæring af den, der er berøvet sin frihed, eller den, der handler på hans vegne, forelægges de almindelige domstole eller anden dømmende myndighed til prøvelse“,

og denne bestemmelse slutter med, at der skal fastsættes nærmere regler herom ved lov. Det har for mig været meget afgørende, at folketinget vedtager sådanne lovbestemmelser. Jeg er ganske klar over, at man jo

godt kunne have ventet et stykke tid og ladet domstolene danne deres praksis, og det skal de også — efter det resultat vi er kommet til — i høj grad have adgang til. Men jeg synes lige godt, det er noget af en uorden, at vi her i folketinget ikke gør et sådant pålæg færdigt, og derfor hilser jeg med tilfredshed, at vi nu er enedes om at gennemføre regeringens lovforslag med de ganske få ændringer, som er foreslået.

Jeg er enig med udvalgets ærede ordfører i, at grundlovsbestemmelsen egentlig ikke er så særlig klar i henseende til at bestemme, hvad man forstår ved en, om jeg så må sige, „grundlovsbeskyttet“ frihedsberøvelse. Her kan eksempelvis som grænsetilfælde nævnes de særlige polititilhold, de særlige beslutninger i henhold til børnelovgivningen m. v., men jeg er helt enig i den betragtning, at vi her nok bør lade domstolene, der jo selv har været noget inde på dette problem, danne en vis praksis, hvorefter vi må se, om vi kan følge den.

En af de væsentligste af de foreslåede ændringer er den, der går ud på, at denne lovgivning senest om tre år skal til revision her i tinget. Jeg forstår så udmærket, at domsmagten er blevet noget betænkelig ved det betydelige antal nye retssager, der kan påregnes; jeg henviser her til bilagene til betænkningen angående lovforslagene om ændringer i lov om rettens pleje m. fl. Der må ganske givet — og det er også udvalgets ønske — lægges megen vægt på, hvad man fra domstolenes side siger i sådanne sager. Jeg mener, at når de 3 år er gået, vil der i de erfaringer, domstolene har indhøstet, være at finde et meget væsentligt grundlag for eventuelle ændringer. Der vil jo nok blive tale om mange nye tilfælde, og antallet af retssager efter denne lovgivning kan meget vel stige fra 2-3 000 til 7 000, og jeg er tilbøjelig til at tro, at antallet det første års tid bliver noget større end senerehen. Det er ganske naturligt, at appelretten, Østre Landsret, har gjort opmærksom på dette og i den anledning har været inde på det spørgsmål, om man nu også har fundet den rette form for afgrænsningen, både i spørgsmålet om, hvad der er frihedsberøvelse i lovens forstand, og om den måde, på hvilken sagerne skal behandles. Jeg er enig i vore drøftelsesresultat; nu må vi se, hvad der sker i den tid, der kommer.

[Vagn Bro.]

Jeg tør sige, at det er folketingets opfattelse, at denne grundlovsbestemmelse ønsker vi ikke afsvækket; det skal ikke være sådan, at der kan blive tale om en vis blanketbehandling, sådan som det jo i nogen måde kan blive tilfældet under en skriftlig procedure. Det er muligt, at det, som tiden går, vil vise sig, at man i en række sager kan nøjes med en noget mindre udførlig mundtlig procedure, men foreløbig har hele udvalget ønsket at følge regeringsforslagene. Jeg tror, det er meget væsentligt, at dette slås fast.

Til allersidst vil jeg kun omtale endnu en enkelt ting. Jeg har i min snart lange polititjeneste måttet dekretere sindssyges tvangsindlæggelse side om side med lægen. Jeg har haft et overmåde udmærket samarbejde med de pågældende læger på dette punkt; jeg mindes kun 2 tilfælde, hvor der har været uenighed, og dér har den juridiske embedsmand så haft det afgørende ord — ellers har der som sagt været et udmærket samarbejde. Men jeg føler dette, at vi nu over vore afgørelser får den uvildige domsmagt, som et overmåde stort fremskridt og som et udmærket resultat af den nye grundlov; jeg anbefaler derfor lovforslagene til vedtagelse med de foreslåede ændringer.

Aksel Larsen: Jeg bliver desværre nødt til stort set at gentage de bemærkninger, der blev fremsat fra mit partis side ved første behandling af disse lovforslag, idet jeg ikke kan se, at der er taget synderligt hensyn til dem. Jeg forstår, at man dog i nogen grad har beskæftiget sig med dem i udvalget, men det har ikke givet sig mærkbare resultater i form af ændringsforslag, klare regler for, hvordan lovforslagene skal fortolkes, hvordan de skal føres ud i praksis.

Lad mig først nævne det, jeg drog frem ved første behandling: at i forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje m. v. — som jeg betragter som hovedloven, hvorefter de andre love skal rette sig — står der ikke noget om, at den pågældende skal have underretning om sin ret til at få sagen prøvet for en domstol. Jeg finder, det er nødvendigt, at det står der, og det så meget mere som det jo ikke står i hvert enkelt af de øvrige lovforslag. (Ordføreren [Edel

Saunte]: Det gør der!). Nej, det mangler i lovforslaget om sindssyge; der står ikke noget om, at den pågældende skal underrettes om sin ret, og uanset om det stod der, vil jeg — som jeg sagde ved første behandling — mene, at det også burde stå i forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje m. v.; så ville der ingen som helst tvivl være; så var det en generel regel, man måtte rette sig efter på alle de forskellige felter, uanset om det kom til at stå i den ene eller den anden specielle lov.

Dernæst: det går igennem lovforslagene, at den pågældende eller den, som handler på hans vegne, kan begære sagen indbragt for en dommer. Jeg spurgte ved første behandling, hvad man skal forstå ved ordene „den, der handler på hans vegne“, og jeg erkender, at jeg er ikke blevet kloge siden da. Naturligvis regner koncipisterne — og formodentlig også de kloge jurister i udvalget — med, at det er et spørgsmål om et rent juridisk forhold, den pågældendes værge, eller hvem det kan være af den art. Det kan imidlertid meget vel tænkes, at der er andre, som måtte have en rimelig ret til at handle på den pågældendes vegne, og derfor vil jeg gerne spørge, hvad udvalget har tænkt sig i den retning, om udvalget ikke har ofret blot 5 minutter på at overveje det, jeg foreslog ved første behandling: at man skulle erstatte den nævnte formulering med noget i retning af: „den, som har en rimelig anledning til at handle på hans vegne“.

Jeg har ved første behandling rejst spørgsmålet om, hvad der skal ske, hvis de pågældende myndigheder ikke retter sig efter den frist, der er sat for indbringelse af sagen for domstolene — for de fleste tilfælde drejer det sig om 5 dage. Udvalgets ærede ordfører har her udfra sine erfaringer forklaret, at selvom vi herinde ved, hvad der står i lovene — og det er vi vel nok en del der ved, men det er vist desværre ikke alle — er der stort ukendskab til lovene ude i befolkningen. Den ærede ordfører ved udmærket godt, at til befolkningen hører i denne forbindelse også f. eks. kommunale myndigheder, som ofte i sørgelig grad er uvidende om de love, de er sat til at administrere, ja, ofte er uvidende om disse loves eksistens. Jeg vil ikke gå så vidt som til at sige, at man kan frygte, at disse myndig-

[Aksel Larsen.]

heder af ren vrangvilje giver pokker i den fastsatte frist på 5 dage; men det kunne tænkes, at de af rent ukendskab ikke overholdt denne frist. Hvad skal der så ske? Jeg rejste spørgsmålet ved første behandling, men jeg har ikke fået noget svar, og jeg ser ikke noget ændringsforslag, der tager hensyn til den risiko, enhver må indrømme umiddelbart foreligger. Jeg synes, der må fastslås et eller andet om det ansvar, de pågældende pådrager sig, hvis de ikke retter sig efter loven, og jeg synes, der samtidig må indføres en sikkerhedsbestemmelse om, at den pågældende eller den, der handler på hans vegne, selv kan indbringe sagen direkte for domstolene, hvis de pågældende myndigheder skulle forsømme deres pligt.

Så er der spørgsmålet om genoptagelse — for der kan jo være tale om genoptagelse, hvis domstolenes kendelse er gået den pågældende imod. Jeg mener, som jeg sagde ved første behandling, at der i forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje m. v. bør fastsættes en frist, efter hvilken genoptagelse af sagen kan begæres. Der er fastsat frister i forskellige af de lovforslag, vi behandler, men netop for sindssyge er dette ikke tilfældet. Jeg er godt klar over, at dette er et af de områder, hvor man må indhøste en hel del erfaringer, men jeg synes på den anden side ikke, der kan være grund til at afvente erfaringer med hensyn til, om man skal fastsætte en frist.

Sådan som lovforslaget er affattet, også efter vedtagelsen af de stillede ændringsforslag, ser det for mig ud, som om det kan være tvivlsomt, om sagen overhovedet kan rejses påny, hvis løsladelse en gang er afslået af overlægen, justitsministeren og en dommer. Måske skal man drage den modsatte slutning, at en sådan sag kan rejses påny hver eneste måned — jeg ved det ikke, men jeg synes, her tiltrænges en regel.

I denne forbindelse vil jeg gerne have en nærmere forklaring på, hvorledes udvalget kan affinde sig med den affattelse af lovforslaget om sindssyge personers hospitalsoophold, som vi behandler her. Her er jo ikke tale om nogen frist på 5 dage. Her er tale om, at hvis den ansvarlige overlæge nægter at udskrive en patient, skal den behandlende læge på foranledning af den, der har fremsat begæring om udskriv-

ning, forelægge sagen for justitsministeren, som inden 1 måned afgør, om udskrivning kan finde sted. Det er muligt, det er nødvendigt at indskyde justitsministeren som det foreløbigt afgørende led, men spørgsmålet er, om denne frist på 1 måned ikke er for lang. Et større spørgsmål er: Hvilken frist sættes der for den behandlende læge? Har han en frist på 1 måned, 6 måneder eller 6 år eller 100 år? Kan han vente, til den pågældende patient er død, med at afgive sit votum? Man må da i loven sætte en frist, og det forekommer mig, at sådan som man har udformet bestemmelsen, er man direkte i strid med, hvad der står i den grundlovsparagraf, vi her skulle efterleve i den almindelige lovgivning. Jeg går ud fra, at udvalgets ærede medlemmer er bekendt med de meninger, der netop om dette spørgsmål er gjort gældende af en række fremtrædende jurister gennem artikler i dagspressen og på anden måde, og jeg forstår ikke rigtig, at man blot nøjes med at tage en skrivelse fra justitsministeriet til efterretning — en skrivelse, der på ubehagelig måde minder mig om den erklæring, Højesterets præsident afgav om kommunistloven under besættelsen, og hvori der blev sagt, at her var ikke lovgivet i modstrid med grundloven, men ved siden af grundloven.

Endelig kommer jeg til lovforslaget om adgang til domstolsprøvelse af beslutninger om anbringelse på arbejdsanstalt m. v. Ved første behandling gjorde vi gældende, at det burde fastslås i loven, at domstolene ikke alene skulle tage stilling til, om det var berettiget at anbringe den pågældende på arbejdsanstalt, men også — hvis de godkendte beslutningen herom — skulle tage stilling til, hvor længe anbringelsen skulle vare. Herom har der været en korrespondance mellem udvalget og socialministeriet. Socialministeriet gør her den opfattelse gældende, at det er et fortolkningsspørgsmål, om domstolene kan tage stilling hertil, og at afgørelsen af dette fortolkningsspørgsmål efter grundloven må antages at være overladt til domstolene selv. Det forekommer mig at være et mere end besynderligt standpunkt.

Hvis man fra en dertil indrettet ministerside har den mening, at det er domstolene, der skal fortolke den pågældende grund-

[Aksel Larsen.]

lovsbestemmelse, kan man spare sig hele denne buket af lovforslag, så vil vi slet ikke have den, og så må domstolene finde ud af det. Nu har man imidlertid udarbejdet lovforslagene. Hvorfor skal der så ikke i lovforslaget om anbringelse på arbejdsanstalt stå noget om domstolenes kompetence i så henseende? Der er for mig at se slet ingen argumentation fra socialministeriets side. Der findes kun denne ene betragtning, at socialministeriet ved udarbejdelsen af lovforslaget ikke har ment at burde tage stilling til dette spørgsmål. Jeg mener i høj grad, socialministeriet burde have taget stilling til dette spørgsmål; jeg mener, udvalget burde have taget stilling til det, og jeg mener, at tinget bør tage stilling til det. Det er muligt, at domstolene eller visse domstole på grund af den løshed, der er over det hele, vil tiltage sig en vis kompetence til også at bestemme varigheden af den eventuelle indespærring på arbejdsanstalt; hvis domstolene vil gøre det, skal man formentlig være glad for, at de tiltager sig en sådan kompetence, men jeg ville foretrække, at det i loven blev fastsat, at domstolene skulle afgøre, både om den administrative beslutning er rigtig, og om fristen for anbringelsen på arbejdsanstalt er rigtig.

Det er de bemærkninger, jeg på mit partis vegne har at gøre til lovforslagene nu ved anden behandling. De havde været overflødige, hvis man i udvalget havde ofret mine bemærkninger ved første behandling tilstrækkelig opmærksomhed og taget hensyn til dem. Det ser jeg man ikke har gjort, og derfor måtte de gentages nu. Af den videre behandling må det afhænge, hvordan vi vil stille os på de pågældende punkter ved lovforslagenes tredje behandling.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg vil gerne på den højtærede indenrigs- og boligministers, på den højtærede socialministers og på egne vegne takke udvalget for den tilslutning, der er givet til de foreliggende lovforslag. Vi kan være indforstået med, at man i lovforslagene på en enkelt undtagelse nær ønsker indføjet revisionsbestemmelser, hvorefter forslag til revision skal forelægges folketingsåret 1957—58. Man kunne naturligvis anlægge

den betragtning, at en sådan bestemmelse er overflødig, al den stund love jo altid kan tages op til revision, hvis man her i tinget eller i administrationen får den opfattelse, at der er noget, som trænger til at rettes, men jeg ser meget vel det berettigede i, at man pålægger administrationen at være opmærksom på den praksis, der udvikles omkring denne lovgivning, fordi den er en ny landvinding.

Til det ærede medlem hr. Aksel Larsen vil jeg gerne gøre nogle ganske få bemærkninger. Det ærede medlem rejste på ny spørgsmålet om den ret til underretning, der ved denne lovgivning tillægges den frihedsberøvede. Jeg vil gerne henvise det ærede medlem til de bemærkninger, som derom er fremsat i bilagene til betænkningen over lovforslaget om ændringer i lov om rettens pleje, side 16. Det ærede medlem gjorde også en bemærkning i tilknytning til bestemmelsen i § 469, stk. 1, i forslag til lov om ændringer i retsplejeloven, idet det ærede medlem var utilfreds med ordvalget „den, som handler på hans vegne“ og mente, dette burde omskrives. Hertil vil jeg gerne sige, at vi her har fulgt den terminologi, som er anvendt i grundloven.

Endvidere pegede det ærede medlem på, at det ikke er sikkert, at 5 dages fristen blev overholdt, og at der derfor burde sikres den frihedsberøvede en ret til selv at indbringe sagen for retten. Derom vil jeg sige, at hvis den besluttende myndighed skulle undlade at efterkomme bestemmelsen indenfor den fastsatte frist, drejer det sig om tjenesteforseelse, og der vil i grovere tilfælde endog kunne blive tale om at rejse straffesag mod den ansvarlige herfor. Endvidere er der også den mulighed, at den frihedsberøvede eller den, der handler på hans vegne, kan søge sagen klareret gennem sagsanlæg efter retsplejelovens almindelige regel. Jeg vil derfor være tilbøjelig til at tro, at der er skabt tilstrækkelig sikkerhed, men jeg kan her sige til det ærede medlem, at den revision, denne lov skal underkastes om nogle år, må kunne afløre, om der på dette område skulle være mangler.

Det samme gælder det problem, det ærede medlem påpegede om bestemmelsen om genoptagelse på begæring efter en vis frist. Her må retstilstanden være den, at hvis der ikke i særloven er fastsat nogen frist for en

[Justitsministeren.]

genoptagelse af sagen, bør det bero på dommerens skøn, om det er naturligt påny at tage stilling til, om frihedsberøvelse er berettiget eller ej.

Jeg vil gerne endnu en gang takke for den tilslutning, der er givet til denne række af lovforslag. Jeg tillægger ligesom det ærede medlem hr. Vagn Bro denne lovgivning megen betydning. Det er en af de store landvindinger ved gennemførelsen af den nye grundlov, at vi får denne domstolsprøvelse af den administrative frihedsberøvelse, og det er mit håb, at vi gennem disse lovforslag når til at skabe en retstilstand, som kan være tilfredsstillende for alle interesserede.

(Kort bemærkning).

Aksel Larsen: Da jeg havde ordet, ankede jeg over, at der ikke i lovforslaget om sindssyge personers hospitalsophold står, at den pågældende skal gøres bekendt med, at spørgsmålet om lovligheden af tilbageholdelsen kan forelægges retten. Jeg beklager, at jeg gjorde mig skyldig i en fejl. Jeg ser nu, at en sådan bestemmelse står i det pågældende lovforslag.

Edel Saunte: Udvalget har meget omhyggeligt gennemgået, om samtlige lovforslag har en underretningsbestemmelse, og jeg tror ikke, at der er et eneste af dem, der ikke har en sådan.

Med hensyn til udtrykket „den, som handler på hans vegne“ tror jeg, at det er det rigtige, man har fundet. Det er sådan set det videste udtryk, der overhovedet kunne være tale om at have i loven, og det er den terminologi, der i almindelighed bruges.

Jeg vil gerne supplere den højtærede justitsministers oplysning om, hvad der skal ske med den, der overtræder 5 dages fristen, og gøre opmærksom på, at vi nu både har udvalget i henhold til grundlovens § 71, som netop skal påse, at tjenestemænd ikke overskrider bestemmelserne, og at vi får ombudsmandsordningen, hvorefter vedkommende kan skrive et lukket brev til ombudsmanden, der så kan rejse tjenestemandssag og straffesag overfor den, der overtræder reglen. Jeg tror, at de frihedsberøvede herved er garanteret på alle måder.

Med hensyn til spørgsmålet om genoptagelse af en sag står der i den gældende lov om sindssyge i § 9, stk. 3, at bestemmelse om genoptagelse først kan finde sted efter en 4 måneders frist, så der er altså en frist for genoptagelse i samtlige love, også i sindssygeloven.

Hvad angår spørgsmålet om anbringelse på arbejdsanstalt, har vi kun forsorgslovens §§ 316 og 43 tilbage, som omhandler henholdsvis alkoholister, som bringer deres familie i særlige forhold, og personer, som overtræder reglementet på anstalten. Jeg tror, det er rigtigt, at man har valgt den udvej at lade spørgsmålet om, hvorvidt en anbringelse på arbejdsanstalt skal vare 3, 4 eller 6 måneder, kun komme til påkendelse for domstolene, hvis der er tale om en åbenbar ubillig afgørelse eller en afgørelse, som er truffet under urigtige forudsætninger. Det er givet, at hele spørgsmålet om anbringelse på arbejdsanstalt hører under domstolene, men jeg tror, det er rigtigt, at fastsættelsen af længden af anbringelsen fortsat er hos den kommunale myndighed, medmindre domstolen — som i alle tilfælde, hvor der er tale om påkendelse af en administrativ myndigheds skøn — mener, at skønnet har været helt rivende forkert eller er truffet på urigtigt grundlag eller helt urimeligt i hele sin form. Jeg tror, vi skal bruge denne ganske almindelige fortolkning af domstolenes påkendelsesret overfor administrative afgørelser i disse sager som i alle andre sager. Vi har som sagt kun to tilfælde tilbage, efter at forsorgsloven blev ændret sidste år, så det bliver ikke noget brændende spørgsmål.

Kristen Amby: Jeg skal sige på mit partis vegne, at vi tiltræder de ændringer, der er foreslået. Der er et problem, som gør, at jeg særlig gerne tiltræder ændringsforslagene om revisionsbestemmelserne; jeg synes nemlig ikke, den udformning, retsplejelovens § 469 har, er rigtig. Jeg finder den af Østre Landsret foreslåede udformning rigtigere. Efter lovforslaget skal den myndighed, der administrativt berøver en mand friheden, forelægge sagen for retten inden 5 søgnedage, medens fristen, når det drejer sig om en forbyrder, der bliver berøvet friheden, er 24 timer. Landsretten har i konsekvens af denne grundlovens almindelige

[Kristen Amby.]

bestemmelse ment, at også en administrativ frihedsberøvelse skal prøves af retten den nærmest følgende søgnedag. Jeg har nok set de begrundelser, der gives fra ministeriet for at fastholde 5 dages fristen, men jeg synes ikke, de er tilstrækkelige.

I sig selv er administrativ frihedsberøvelse altid farlig, selvfølgelig mindre farlig i et demokratisk land end i et diktatorland, det er ligetil, men når man har valgt og med rette valgt i den nye grundlov at indføre en positiv bestemmelse, hvorefter sådan frihedsberøvelse skal prøves ved domstolene, burde man efter min mening, særlig når der har været anledning til det ved den anvisning, landsretten har givet, have gjort denne frihedsberøvelse så konform som muligt med den frihedsberøvelse, der sker for lovovertrædere, der bliver fængslet.

Jeg har ikke i sinde at rejse stor blæst om det spørgsmål; jeg tror, man har truffet sin afgørelse, men jeg håber rigtignok, hvis man til sin tid når til det samme resultat som landsretten — og den må virkelig vide, hvad den har villet, og hvad den har ment at kunne tage ansvar for — at man da vedtager en regel så lig de almindelige bestemmelser som muligt. Jeg er overbevist om, at man, når man kommer til at arbejde med reglen i praksis, vil erkende, at man udmærket kunne have fulgt landsretten. I betragtning af, at det drejer sig om så grundlæggende love, kan jeg stemme for dem med de ændringer, der er foreslået, og som i væsentlig grad kun er ændringer vedrørende lovenes forholdsvis tidlige revision.

(Kort bemærkning).

Aksel Larsen: Jeg kan ikke erklære mig enig med det ærede medlem hr. Kristen Amby. Sålænge jeg har været medlem af tinget; har jeg, når lejlighed gaves, krævet, at man fik domstolsgarantier i tilfælde af administrativ indespærring, og når det ærede medlem hr. Kristen Amby nu selv erkender farligheden af administrativ inde-

spærring, er det naturligvis en glæde. Det havde været rart, hvis vi i de 22 år, der er gået med tale om denne sag, havde fået nogen støtte.

I forfatningskommissionen behandlede vi sagen i 7 år, og jeg rejste gang på gang spørgsmålet dér. Det var først under forfatningskommissionens allersidste møder, at man fra de øvrige kommissionsmedlemmers side begyndte at tale reelt om det og anerkendte, at her lå et problem. Da der så var opnået enighed i forfatningskommissionen om, at man måtte gennemføre denne reform, diskuterede vi meget indgående, om man skulle følge den almindelige regel med 24 timers fristen, eller man af praktiske grunde måtte fastsætte en længere frist. Jeg skal gerne oplyse, at det var fra andet hold, ikke fra min side, man krævede 24 timers reglen overført på disse forhold, medens jeg modsatte mig det, idet jeg mente, det var for stram en bestemmelse, som man ikke kunne have i disse forhold. Vi overvejede sagen meget indgående, og man var i forfatningskommissionen, hvis forhandlinger blev fulgt af partierne, enig om, at der skulle sættes en noget længere frist end de 24 timer; nu måtte man i praksis se på, hvor lang fristen skulle være. Såvidt jeg kan se — når vi ser bort fra forholdet vedrørende sindssyge; dér er det vel et problem, om 5 dages fristen kan fastsættes på samme måde som ved andre love — er lovforslagene, hvad denne frist angår, udformet i overensstemmelse med, hvad man var enig om at lægge i den nye grundlovs bestemmelser. Efter min opfattelse kan landsretten ikke bagefter komme og sige: vi vil fortolke, hvad folkettinget i sin tid mente med den nye grundlov. Det må være folketingets sag.

(Kort bemærkning).

Kristen Amby: Med hensyn til det sidste spørgsmål vil jeg blot sige til det ærede medlem hr. Aksel Larsen, at der står ikke noget i den nye grundlovsbestemmelse om, hvor lang fristen skal være. Denne bestem-

[Kristen Amby.]

melse om fristen er kommet ind — i hvert fald er jeg først blevet gjort bekendt med den — ved disse lovforslags fremsættelse.

Det er ganske urimeligt, når det ærede medlem siger, at man ikke fra anden side har interesseret sig for spørgsmålet om administrativ frihedsberøvelse. Jeg vil gøre det ærede medlem opmærksom på, at for nogle år siden — jeg er så dum til at huske årstal, men det er et par år siden — var der to medlemmer af folketinget, der stillede en forespørgsel til den daværende regering vedrørende den administrative frihedsberøvelse. Det drejede sig om en ung pige, der var blevet berøvet sin frihed, vistnok et års tid. Vi — det var det ærede medlem fru Kirsten Gloerfelt-Tarp og mig, der gjorde det — krævede en undersøgelse af det konkrete spørgsmål, og dernæst krævede vi, at administrationen nu gik i gang med at udarbejde ændringer til disse love, og det var vel bl. a. det, der var baggrunden for, da man kom til at tale forfatning, at spørgsmålet rejstes om en grundlovsmæssig sikring for, at en administrativt frihedsberøvet kan få sin sag indbragt for en domstol. Det er altså ganske urimeligt, når det ærede medlem siger, at ingen andre har interesseret sig derfor.

(Kort bemærkning).

Aksel Larsen: Længe før de ærede medlemmer fru Kirsten Gloerfelt-Tarp og hr. Kristen Amby havde rejst dette konkrete spørgsmål i tinget, havde vi rejst hele problemet i forfatningskommissionen, og længe før krigen havde jeg holdt adskillige taler i dette høje ting om samme sag. Jeg er naturligvis glad for, at vi har fået så stor tilslutning, at efterhånden hele tinget er enigt med os. Jeg vil imidlertid blot gøre opmærksom på, at da man rejste spørgsmålet i denne konkrete sag om den unge pige, rejstes det som en forespørgsel, og forespørgerne sørgede for at lægge det således tilrette, at man afskar enhver debat her i tinget og fik sagen begravet i et lukket udvalg.

Hermed sluttede forhandlingen.

Man gik først til afstemning vedrørende forslag til lov om ændringer i lov om rettens

pleje m. v. (I anledning af grundloven af 5. juni 1953).

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslaget, gående ud på indsættelse af en ny paragraf,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Man gik derefter til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring i lov om retsavgifter i domssager m. m.

Ændringsforslaget og lovforslagets tekst, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Derefter foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om ændringer i lov nr. 118 af 13. april 1938 om sindssyge personers hospitalsoophold.

§ 1, ændringsforslaget og § 2, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Man gik derefter til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg (om adgang til domstolsprøvelse af beslutninger om anbringelse på arbejdsanstalt m. v.).

Ændringsforslaget og §§ 1 og 2 i det således ændrede lovforslag
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Videre foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om midlertidige ændringer i

lov om offentlig forsorg (om adgang til domstolsprøvelse af beslutninger om inddragelse under børneforsorg m. v.).

Ændringsforslaget og §§ 1 og 2 i det således ændrede lovforslag vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Man gik derefter til afstemning vedrørende forslag til lov om ændringer i lov nr. 171 af 16. maj 1934 om foranstaltninger vedrørende åndssvage.

§§ 1—4
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslaget, gående ud på indsættelse af en ny paragraf, vedtoges uden afstemning.

§ 5
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Derpå foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om ændring i lov nr. 138 af 10. maj 1915 om foranstaltninger mod smitsomme sygdommes udbredelse.

Ændringsforslagene nr. 1 og 2 og §§ 1 og 2 i det således ændrede lovforslag vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Man gik derefter til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring i lov nr. 145 af 12. marts 1918 om foranstaltninger til tuberkulosens bekæmpelse.

Ændringsforslagene nr. 1 og 2 og §§ 1 og 2 i det således ændrede lovforslag vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Derefter foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om ændringer i lov nr. 193 af 4. juni 1947 om bekæmpelse af køns sygdomme.

Ændringsforslagene nr. 1—3 og §§ 1 og 2 i det således ændrede lovforslag vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Endelig foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om ændring i lov nr. 67 af 31. marts 1953 om karantæneforanstaltninger mod smitsomme sygdomme.

Ændringsforslagene nr. 1 og 2 og §§ 1 og 2 i det således ændrede lovforslag vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslagene går nu til fornyet behandling i udvalget.

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Udvalget angående forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg med seneste ændringer vedrørende den offentlige skolebespisning og forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg (vedrørende den offentlige skolebespisning) har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingsmand Aksel Larsen har meddelt mig, at han ønsker til udenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

Hvorfor har udenrigsministeren stemt for den hyldest til de franske fremmedlegionærer i Indokina, som blev vedtaget på Atlantpagtrådets møde i Paris den 23. april?

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

[Formanden.]

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 11. maj kl. 14 med følgende dagsorden:

- 1) *Fremsettelse af lovforslag.*
- 2) *Tredie behandling af:*
Forslag til lov om undladelse af at foretage opkrævning af de i loven om ordning af afløbsforholdene ved Ringkøbing fjord m. m. omhandlede lodsejerbidrag.
- 3) *Tredie behandling af:*
Forslag til lov om yderligere forlængelse af lov om en dansk besættelsesstyrke i udlandet.
- 4) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af loven om oprettelse af „Rask-Ørsted Fondet“ (Danmarks internationale videnskabelige Fond).
- 5) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg (vedrørende den offentlige skolebespisning).
- 6) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg med seneste ændringer vedrørende den offentlige skolebespisning. [Af Petra Petersen m. fl.].

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 15³⁰.

108. møde.

Tirsdag den 11. maj kl. 14.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler finansministeren, at han ønsker her i tinget mundtligt at fremsætte:

Forslag til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding, forslag til lov om ejendomsskyld til staten, forslag til lov om ændring i lov om afgift på omsætningen af stærke drikke, forslag til lov om ændring i lov om afgift af forlystelser, forslag til lov om ændring i lov om totalisatorspil, forslag til lov om ændring i lov om afgift af gevinster i klasselotteriet og forslag til lov om ændring i lov om tipning.

I skrivelse af dags dato meddeler indenrigs- og boligministeren, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om kommunal indkomstskat m. m., forslag til lov om ændring af lov om kommunale ejendomsskatter, forslag til lov om statens overtagelse af visse kommunale udgifter m. m., forslag til lov om ændring af statstilskud til forskellige udgifter vedrørende sundhedsvæsenet og forslag til lov om sygehusvæsenet.

I skrivelse af dags dato meddeler socialministeren, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om børnetilskud m. v. og forslag til lov om ændringer i forsorgsloven, folkeforsikringsloven, lov om arbejdsløshedsforsikring og arbejdsanvisning m. v., lov om mælkehjælp og lov om husmoder afløsning (om refusion af kommunernes udgifter m. m.).

I skrivelse af dags dato meddeler økonomi- og arbejdsministeren, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af beskæftigelsesloven samt af lov om tilskud fra den fælleskommunale udligningsfond til visse kommunale arbejder.

I skrivelse af dags dato meddeler undervisningsministeren, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lærerlønningssloven og lov om statstilskud til Københavns kommunale skolevæsen (om refusion